

תרומתם של ה"
השהייה
הפנומנולוגית"
ותיווך לתהליך
בדרמהתרפיה
מבוסס אמנות

היום נגעה בחול
זה חדש

היא דברה על זה
בטיפול

מכירה את הים
הזה סקוטלנד

רק שלא תראה
את הפיהוק שלי

מה שלומה

התרגשות בבטן

זה כמו מסע שמאני

שהייתי קטנה
פחדתי מהים

ממש סיני

מושגים להגדרה:

- משחקיות וחויית המשחק כמקום של ביטוי
- השפה התיאורית (השפה הפנומנולוגית)
- במת החול כמרחב בו מתקיימת חויית המשחק והביטוי.

משחקיות וחויית המשחק כמקום של ביטוי

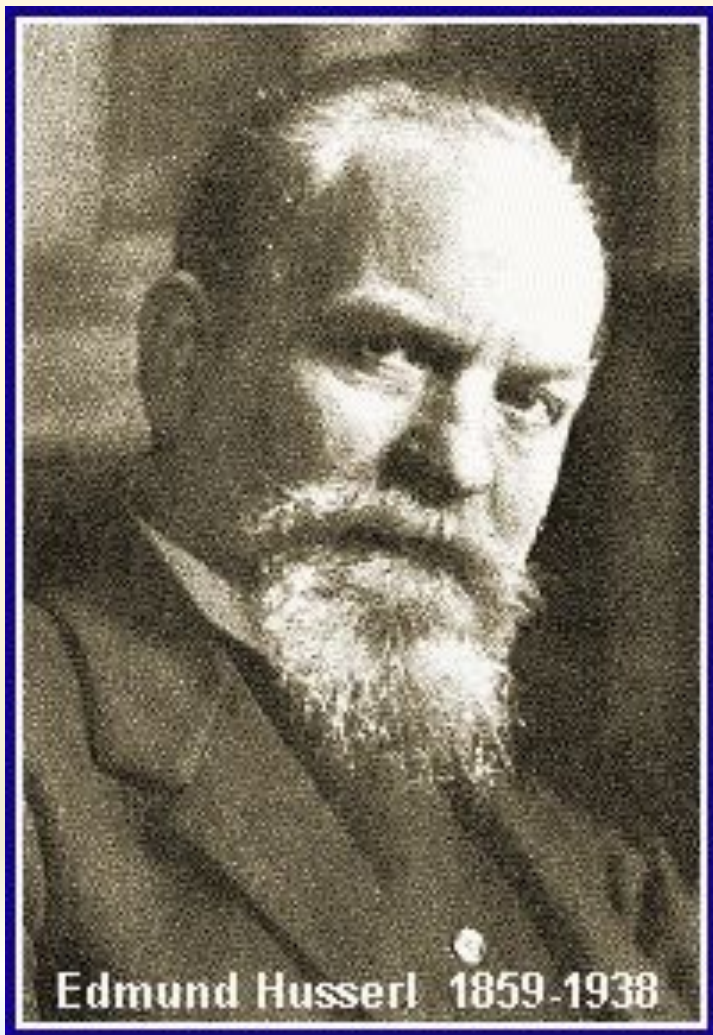
- המשחק הוא תהליך ספונטני שבתוכו יצירתיות, מחשבה, תחושה ועשייה באות לידי ביטוי (מקמאהון, 1996)
- איכויות חווית המשחק: השתקעות, ריכוז וכדבר שקשה לעזבו. (וויניקוט, 1995)
- מרחב המשחק: שדה הביניים (המרחב הפוטנציאלי) בו נלקחים אובייקטים ותופעות מהמציאות החיצונית לשימושים שונים הנגזרים מהמציאות הפנימית. (וויניקוט, 1995)
- הפסיכותרפיה בין שני תחומי המשחק - זה של המטופל וזה של המטפל.

"במקום שמשחק אינו אפשרי עבודת המטפל תהייה לכוון את המטופל ממצב של אי יכולת לשחק למצב של יכולת לשחק". (וויניקוט, 1995 עמ' 66)

התאוריה הפנומנולוגית

- הפנומנולוגיה מתייחסת אל חקר התפיסה של הדבר הנראה (phenomenon). מושג זה שמקורו בפילוסופיה היוונית העתיקה, התחדש בסוף המאה התשע עשרה תחילת המאה העשרים כגישה מודרנית השואלת לגבי האופן בו נתפסת תופעה באופני החשיבה שלנו.

- האדם לעולם לא נמצא בריק, תמיד יהיה בהקשר, ולכן הווייתו תהיה מתוך מהות תפיסתו את העולם.

הוסרל מתמטיקאי גרמני ופילוסוף, ייסד את התנועה הפנומנולוגית וקבע מספר הנחות וכללים. שניים חשובים:

- ✓ כל דבר שאנו צופים בו הוא סובייקטיבי,
- ✓ על מנת להתקרב אל חקר האמת והמציאות אנו צריכים לבצע "השהייה" של הדברים הידועים לנו מראש ולפנות מקום לדבר הנגלה לעיננו.

במת החול

- תהליך משחקי.
- מבוסס אומנות התאטרון: בניית במה תפאורה (העולם של הסצנה), דמויות, תפקידים, עלילה, חקר.
- המטופלת ממלאת מספר תפקידים "פוטנציאליים": במאי, שחקן וקהל.
- תפקיד המטפלת הוא לעזור באמצעות תיווך בין התפקידים הללו על מנת שהמטופלת תוכל לנוע בין היכולת של *doing, being & expressing* ללא שיפוטיות או פרשנות וב"השהיה פנומנולוגית"

דוגמה לתהליך טיפולי

אלה (שם בדוי),
בחורה בת 32
חוותה קושי
ועומס בחיים
סביב עבודה
שוחקת עם אנשים
וזוגיות
שהתפרקה.

מ. ממה הם עשויים, הקירות?

א. אותו סלע ממש.

מ. המדרגות הן חצובות בסלע.

א. כן, הן מאוד נקיות, הן משיש. הן מאוד ארוכות, הן לא תלולות אבל זו עלייה מתמשכת, עד ש...

מ. היא עולה את זה בקלילות? בכבדות?

א. לא, לגמרי רוח קלילה, היא ממש נושמת

בקלות, היא עולה, יש הרבה אור מלמעלה

ורואים את החול מכל כיוון וגם המדרגות בהירות ויש תחושה של השתקפות של השמיים ושל המדרגות.

מ. עם איזו הרגשה היא עולה למעלה, עם איזה תחושה?

א. שהיא כמו פוסעת לקראת החופה שלה.

מ. יש איזה מתח? התרגשות?

א. התרגשות, אבל משהו... לא התרגשות של משהו שאני לא יודעת מה הולך להיות שם, אלא התרגשות שהיא עם ציפייה, ציפייה מתוקה, אבל זה כזה רך כזה, זה שמור בתוכה והיא עולה ממש צעד צעד, צעד, צעד (שהייה)

מ. מישהו - רואה את העלייה שלה?

א. רק אלוהים כנראה.

מ. זה יכול להיות חיה, אובייקט, חול, משהו...

א. לא, היא לבד שם.

מ. אף אחד לא רואה.

א. כאן יש שחפים, פה היא לבד.

מ. בקטע הזה היא אינה נראית, אף אחד לא רואה שזה קורה.

א. לא.

מ. אנחנו רואים את זה כקהל.

א. כן, מהגב שלה אנחנו רואים את זה, בעצם קצת מאיפה שאני יושבת. את רוצה לראות את זה מפה?

א. "... אני מתקשה למצוא מילים, אני לא יודעת אם יש צורך במילים. כאילו היא אילמת לתוך התחושה הזו כי זה כל כך חי הרוח והדמעות והריח של הים מתחתיה והאדמה סביבה..."

